

Remissvar av betänkandet "Ett starkt judiskt liv för framtida generationer" (SOU 2024:3)

Föreningen Förintelsens Överlevande (FFÖ) ställer sig i huvudsak mycket positiv till utredningens ansats och förslag. Vi vill särskilt framhålla att vi uppskattar utredningens ansträngningar för att föra dialog med judiska företrädare under arbetets gång, och ambitionerna att föra dialog även framåt.

Vi tillstyrker förslaget om en nationell strategi men är kritiska till att åtgärdsprogrammet mot antisemitism föreslås kvarstå

FFÖ tillstyrker förslaget om en nationell strategi för att stärka judiskt liv. FFÖ anser också att det är bra att en nationell samordnare ska utses för att leda och samordna arbetet med strategin. Vi är också positiva till utredningens bedömning att samordnaren ska vara oberoende och inte organiseras inom någon befintlig myndighet.

Men vi är kritiska till att utredningen föreslår att behålla det nuvarande åtgärdsprogrammet mot antisemitism, som sorterar under den nationella planen mot rasism. Flera judiska organisationer har länge förespråkat en självständig nationell strategi mot antisemitism som adresserar de specifika uttryckssätten och dynamiken. Vi skulle hellre se att en sådan strategi skulle kopplas till den nya strategin för stärkande av judiskt liv, i stället för att fortsätta vara underställd den nationella planen mot rasism.

Nedan kommenterar vi några av utredningens förslag där vi har synpunkter.

Förintelseöverlevande kan ha särskilda behov inom äldreomsorgen

Utredningen beskriver behovet av att ge judiska äldre större möjligheter att upprätthålla sin kulturella identitet inom äldreomsorgen. Vi ser positivt på förslaget om att se över bestämmelserna i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i syfte att stärka äldres möjligheter att upprätthålla sin kulturella identitet inom äldreomsorgen.

FFÖ vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram de överlevandes behov. Förintelseöverlevande bär med sig trauman som ofta innebär att de har behov av särskild kompetens och omvårdnad. Det är därför särskilt viktigt att det finns personal med erfarenhet och kunskap om överlevandes behov, eller att det finns möjlighet för de äldre att flytta till ett judiskt äldreboende där sådan kompetens finns.

Det är svårt att särskilja Förintelsen från annan forskning om judiskt liv

I utredningen finns ett förslag om att Vetenskapsrådet ska få i uppdrag att genomföra en forskningssatsning i judiska studier och om nutida judiskt liv i Sverige. FFÖ anser att detta är en god ambition och att det är viktigt att stödja sådan forskning. Vi anser dock att man inte bör ställa forskning och kunskap om Förintelsen och antisemitism mot annan forskning om judiskt liv, på det sätt som utredningen gör. Utredningen skriver som motivering till förslaget att tonvikten på den forskning som bedrivs idag har ett starkt fokus på Förintelsen och antisemitism. FFÖ vill framhålla att det inte går att förstå judiskt liv idag utan att förstå de överlevandes och efterlevandes upplevelser av fasorna under Förintelsen. Dessutom har den stora grupp av överlevande som stannade i Sverige efter kriget haft ett avgörande inflytande över hur det judiska livet i Sverige utvecklats.

Ett judiskt informationscentrum bör innefatta överlevandeberättelser från Förintelsen

Utredningen föreslår också att ett ekonomiskt stöd ska ges till Judiska Centralrådet för att inrätta och driva ett nationellt judiskt informationscentrum. Centret ska förmedla kunskap om judisk kultur, historia, religion och levnadssätt i Sverige. FFÖ ser mycket positivt på detta förslag. Vi vill också lyfta fram att ett sådant informationscentrum bör innefatta möjligheten att sprida överlevandeberättelser från Förintelsen. Precis som utredningen skriver så finns det en stor efterfrågan från skolor och andra institutioner om att överlevande eller efterlevande ska berätta om sina erfarenheter från Förintelsen. Men på grund av begränsade resurser hos de ideella initiativ som finns, så kan man sällan möta efterfrågan. De överlevandeorganisationer och berättargrupper som finns är dessutom koncentrerade till storstäderna. Vi ser därför goda möjligheter att ett nationellt informationscentrum ska kunna vara ett sätt att förmedla överlevandeberättelser till fler runtom i landet.

Föreningen Förintelsens Överlevande (FFÖ) bildades 1992. Den består av överlevande från Förintelsen och deras efterlevande. Föreningen har för närvarande ca 503 medlemmar. FFÖ syfte är att bevara och levandegöra dokumentation och vittnesmål över fasorna under andra världskriget. Vi arbetar aktivt för att bekämpa rasism, antisemitism och främlingsfientlighet. Vi arbetar bland annat genom att föreläsa i skolor, kyrkor, församlingar och andra sammanhang, för att sprida kunskap om vad som kan hända om man sätter demokratin och principen om alla människors lika värde ur spel och låter våldet ta över.

Stockholm 18/5 2024

Tommy Ringart

Ordförande, Föreningen Förintelsens Överlevande

tommy.ringart@gmail.com

phone: +46 705 62 1140

www.ffo.nu